

10. పర్మిషన్ గ్రాంటెడ్

మా సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీర్ వెంకోబరావుగారు మహా మేధావిగా మా సర్కిల్లోనే కాక ఇతర సర్కిళ్ళలోనూ, ఆ మాటకొస్తే రాష్ట్రం అంతటానూ బహు ప్రఖ్యాతి సంపాదించారు. రోడ్లు, భవనాలు, వంతెనలు, బస్ స్టాప్ ఫారాలు, రైల్వే లెవెల్ క్రాసింగులు, ఫ్లయోవర్లు, సబ్ వేలు, ఆడిటోరియమ్లు - ఇలా - సివిల్ ఇంజనీరింగ్ లో ఏ బాణీ అయినా సరే ఆయన సామర్థ్యం ఇంటా బయటా మారుమోగిపోయింది.

ఇంజనీరింగ్ లో అప్పుడప్పుడో టెక్నాలజీ అభివృద్ధిలోకి రాని రోజుల్లో సంపాదించిన ఒక్క డిగ్రీ మాత్రమే వుంది ఆయనకి. కాని, ఆర్కిటెక్చర్ లో, మెటీరియల్స్ అంచనా వినియోగాల్లో ఆయన ఈ ఇరవై ఏళ్లలో ఎంతో పరిజ్ఞానం సంపాదించి 'భళి' అనిపించుకున్న కొద్దిమంది భారతీయ నిపుణుల్లో ఒకరయ్యారు.

ఇంజనీరింగ్ కి పరిమితమైన పత్రికల్లోనే కాక సాధారణ పాఠకత్వం కలిగిన వార్తాపత్రికల్లో కూడా ఇంజనీరింగ్ మెలకువలపైన వ్యాసాలు లెక్కకు మిక్కిలిగా ఇంగ్లీషులో వ్రాసి వేలకొద్దీ రూపాయల పారితోషికం, ఆచంద్రార్కమైన కీర్తి కూడా సంపాదించుకున్నారు, మా ఎస్.ఇ. వెంకోబరావుగారు. అంతెందుకు? ఆయన అసిస్టెంట్ ఇంజనీర్ గా ఉద్యోగంలో చేరి సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీర్ గా పరిణామం చెందేవరకు గడిచిన ఈ ఇరవై ఏళ్ల సర్వీసులో ఎన్నడూ ఆయన ఒక ఆనకట్ట నిర్మాణంలో గాని కాలవల నిర్వాహకంలో గాని పనిచెయ్యకపోయినా, నీటిపారుదల సంక్లిష్టతలను గురించి ఆయన వ్రాసిన ఒక సుదీర్ఘ వ్యాసం ఆ విభాగంలో నిపుణులకి కూడా ఒకానొక పాఠ్యగ్రంథం లాగా అనుసరణీయం అయిపోయి వుందంటే దాన్ని బట్టి ఆయన గొప్పతనం తెలుస్తుంది కదా.

సిద్ధాంత విజ్ఞానపరంగానే కాక, వెంకోబరావుగారికి అవలంబనాపరంగా కూడా గొప్ప ప్రావీణ్యం వుంది. అదెలాగంటేను; వంతెన మీద అలా అలా నడుస్తూనో, భవనం వంక అలవోకగా చూస్తూనో కూడా, "ఒళ్ళంతా వుండగా ఈగ వెళ్లి సరిగ్గా కురుపుమీదనే వాలినట్టు" బోలు, ఓడు, లోసుగు వున్న స్పాట్ తక్కిమని పట్టెయ్య గల "కాలజ్ఞానం" ఉందని నాకు అనిపిస్తుంది. అది ఆయనకి బావి ఎక్కడ తవ్వితే ఖచ్చితంగా నీళ్ళు పడతాయో పూర్వకాలపు వాస్తు శాస్త్రజ్ఞులకు తెలిసిపోయిన విధంగా అలవడింది. అందుకని కంట్రాక్టర్లకి ఆయనంటే సింహస్వప్నం.

ఊళ్లో చెప్పుకోదగ్గ అధికారుల్లో వెంకోబరావుగారు కూడా ఒకరు అయినందువల్ల లయన్స్ క్లబ్ వాళ్ళ నుంచి పబ్లిక్ రంగ సంస్థల వరకు ఎవరైనా ఏదైనా ఫంక్షన్ తలపెట్టినప్పుడు ముఖ్య అతిథిగా ఆహ్వానిస్తే బావుంటుందన్న పద్ధతిలో ఆలోచించడంవల్ల; ఆయన అక్కడ

చెయ్యవలసిన ప్రసంగాలు మరీ ఇంజనీరింగ్ కి సంబంధించినవిగా వుంటే బాగుండదని వేరే సబ్జెక్టులమీద చేసే అలవాటు ఏర్పరచుకొన్నారాయన. అటువంటప్పుడు ఆ ప్రసంగం మరీ అజ్ఞానాత్మకంగా తయారైపోతుందేమోనన్న భయంచేత నా సహాయం తీసుకోడం మొదలెట్టారు వెంకోబరావుగారు.

ఒకసారి ఒక సంగీత సభా నిర్వాహకులు వారం రోజులపాటు సంగీతోత్సవాలు నిర్వహించడానికి తలపెట్టి “సామాన్య జన జీవితంపై శాస్త్రీయ సంగీత ప్రభావం” అనే విషయం మీద ఆయన్ని మాట్లాడమని కోరుతూ ఒకరోజు కచేరీకి ముఖ్య అతిథిగా ఆయన్ని పిలిచారు. రేపు కార్యక్రమం అనగా నేడు ఆయన నాకు కబురుపెట్టి “శాస్త్రీయ సంగీతం గురించి నాకు చిన్న ‘బ్రీఫింగు’ ఇవ్వవోయి!” అని రెండు అరణావుల కాగితాలూ, ఒక బాల్ పాయింటు పెన్నూ నా వేపు తోశారు. నేను చిన్నతనంలో కొంచెం సంగీత విద్యాభ్యాసం అభ్యసించడంవల్ల (ఆయన ఆ విషయం కర్ణాకర్ణిగా వినడంవల్ల) నాకా ఆపద (అవకాశం) వచ్చిందని, ఇక తప్పదని రెండు కాగితాలూ నింపి ఇచ్చాను. “నువ్వు కూడా రేపు అక్కడికి రా. కాసేపు కచేరీలో కూర్చుండువుగాని. ఎలాగూ నీకు సంగీతం అంటే ఇష్టమే కదా....” అన్నారు ఆయన.

“కాళిదాసు కవిత్వానికి నా పైత్యం జతచేసి చెప్పాను” అన్నాట్ట వెనకటికెవరో. అలాగ్గా వెంకోబరావు గారు “సంగీత మనగా నేమి” అని మొదలెట్టేసి అలా అలా శాస్త్రీయ సంగీతానికి, ఆల్ జీ బ్రాకీ, ఇంజనీరింగ్ కి వున్న సారూప్యతలు వివరించి ఆడియన్సుని ఓ ఇరవై నిమిషాలపాటు అల్లకల్లోలపరచి అవతల పారేశారు. నా పక్కని కూచున్న ఆయన వెంకోబరావుగారి ఉపన్యాసం అవగానే చప్పట్లు కొడుతూ “ఎవడు రాసిపెట్టేడో గాని గొప్పగా మాట్లాడేడండీ” అన్నాడు.

ఆ తర్వాత ఇంకోకసారి ఒక ప్రఖ్యాత నర్తకి మావూరు వచ్చిన సందర్భంగా భారతీయ నాట్యశాస్త్రం వైశిష్ట్యాన్ని గురించి వెంకోబరావుగారు మాట్లాడవలసి వచ్చినప్పుడు కూడా నేనే సాయం పట్టేసేననుకోండి. అది వేరే విషయం.

“ప్రభుత్వ సహకారంతో నిర్వహించవలసిన సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల నిర్ణాయక సంఘంలో నిన్ను కూడా ఒక సభ్యుడిగా ఎన్నుకున్నాం” అంటూ మా జిల్లా కలెక్టర్ గారి సంతకంతో నాకొక కాగితం వచ్చింది. ఎలా కనుక్కున్నారోగాని, ఆ కాగితం మా ఇంటి అడ్రస్ కి పంపారు. “ఈ సభ్యత్వం రెండేళ్లపాటు వుంటుంది. ప్రతి నెలా ఒక సమావేశం పెడతాం. దానికి మీరు హాజరై మీ సలహాలు ఇవ్వాలి. సమావేశానికి మీరు వస్తే అలా వచ్చినందుకు అయ్యే రవాణా ఖర్చుల క్రింద అయితేనేం, మీ అమూల్యమైన మేధాసంపత్తి ఆధారంగా సంఘానికి ఇచ్చే సలహాలకి పారితోషకంగా అయితేనేం మీకు మీటింగు ఒక్కంటికి యాభయ్యేనిమిది రూపాయలు చొప్పున చెల్లిస్తాం!” అని ఆ ఉత్తరంలో వుంది. “ఇంకేం,

ఒప్పేసుకోండి. నెలకి 58 రూపాయిలు ఎక్కువ వస్తాయన్న మాట మనకి ఈ నెల నుంచి రెండేళ్లపాటు?" అంది మా ఆవిడ. సరేకదా అని అంగీకారపత్రం రాసి ఇచ్చేశాను.

మొదటి మీటింగు ఆదివారంనాడు పడింది. కనక ఆఫీసు పనికి మోసం లేకుండా వెళ్లగలిగాను. రెండో నెలలో మా బాస్ వెంకోబరావుగారు ఊళ్లో లేనిరోజున పెట్టారు మీటింగు. ఆఫీస్ సూపరింటెండెంటుని నోటిమాటగా పర్మిషన్ అడిగి వెళ్ళాల్సివచ్చింది. మూడో మీటింగు ఫలానా తేదీని మధ్యాహ్నం 3 గంటలకి అని తెలిసింది. ఆ రోజు ఎస్.ఇ.గారు ఆఫీసులో వున్నారు కదా అని ఆయన రూం ("చేంబర్స్" అంటే అందరికీ బోధపడదని రూం అన్నాను. ఇందులో ఎస్.ఇ. గారి ఏసీ రూంని కించపరచే ఉద్దేశం లేదు) - అదే, రూంకి వెళ్ళి - "సార్, కలెక్టరాఫీసులో ఒక మీటింగ్ కి వెళ్ళాలి సార్. తమ పర్మిషన్ అడగడానికి వచ్చాను సార్" అని జాగ్రత్తగా వాక్యం మొదటా చివరా కూడా "సార్లు" ఉపయోగించి అడిగాను. "ఏం మీటింగది? ఆఫీసులో "ఎస్.ఇ." ; "ఇ.ఇ"లు, "డి.ఇ"లు ఎందరో "బి.ఇ"లు వుండగా నువ్వెళ్లడమేమిటి?" అన్నారాయన. "అబ్బే ఇదేదో కల్చరల్ కమిటీ మీటింగ్ సార్, పెద్ద ఇంపార్టెన్స్ లేదు సార్" అని కాగితం తీసి చూపించాను. "సరే, కాగితం రాసియ్యి. ఆర్డర్స్ ఇస్తాను" అన్నారు మా సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీర్ వెంకోబరావుగారు.

ఆయన పనికాదు గాబట్టి కాగితం ఆయన దగ్గర తీసుకోడం బాగుండదని ఇవతలికొచ్చి సీట్లో కూర్చుని కాగితం తీసి పర్మిషన్ కోసం అప్లికేషన్ రాసి మళ్ళా ఎస్.ఇ.గారి రూంలోకి (ఛాంబర్స్ లోకి) వెళ్ళేసరికి అక్కడ ఇంకెవరో ఒకాయన కూర్చుని ఆయనతో మాట్లాడుతున్నారు. నేను కాగితం చేత్తో పట్టుకుని నుంచున్నాను. ఆ కొత్తాయన హఠాత్తుగా నా వేపు తిరిగి "నేను రామశర్మను. నేను ఆల్ఫా ఫెర్టిలైజర్స్ లో చీఫ్ ప్రొడక్షన్ మేనేజర్ గా పని చేయుచున్నాను" అని తనను తాను ఇంగ్లీషులో పరిచయం చేసుకుని తన కుడి చేతిని షేక్ హాండు నిమిత్తం నా వేపు జాపాడు. అంత పెద్ద హోదాగల వ్యక్తి నాకు షేక్ హాండు ఇస్తున్నాడు కదా అని చాలా సంతోషపడి "నా పేరు నారాయణ మూర్తం. ఈ ఆఫీసులో డ్రాఫ్ట్ మన్ గా పనిచేస్తున్నాను. తమరి పరిచయం కలగడం ఎంతో ఆనందంగా భావిస్తున్నాను" అని చెప్పి షేక్ హాండు అయిపోగానే నమస్కారం కూడా చేశాను. "ఐసీ" అని ఆయన మళ్ళా మా సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీర్ వెంకోబరావుగారి వేపు తిరిగిపోయాడు.

"ఏదీ, కాగితం ఇలాగియ్యి!" అన్నారు మా ఎస్.ఇ. గారు.

ఇచ్చాను.

ఆయన అందులో వున్న మూడు వాక్యాల్ని రెండు సెకండ్లలో చదివేసి పెన్ తీసి దాని మీద రెండు నిమిషాలపాటు ఏదో వ్రాశారు. పర్మిషన్ ఇచ్చేశారే అనుకుని "సార్, నేను వెళ్లనా సార్?" అన్నాను.

"నో, నో! దీని మీద ఆఫీసు సూపరింటెండెంటుని రిమార్కులు రాయమను" అని పర్మిషన్ అప్లికేషన్ నాకిచ్చేశారు. నేను ఆయన రాసినది చదువుకున్నాను.

సర్వీస్ గ్రాంట్

1. ఇతను సదరు కమిటీలో సభ్యుడుగా వుండడానికి తన అధికారుల అనుమతి తీసుకున్నాడా? అయినచో ఎప్పుడు? ఆ అనుమతి పత్రం నా దృష్టికి తేవలెను.

2. ఇతడు సదరు మీటింగునకు ఆఫీసు పనిచేసే సమయంలో వెళ్ళినందుకు, సదరు మీటింగులో సలహాలు ఇచ్చుటకు ధన రూపేణా ఏమైనా పారితోషికం తీసుకుంటున్నాడా? అయినచో అట్టి పారితోషిక స్వీకారం మన నిబంధనల ప్రకారం అనుమతించతగునా? ఒకవేళ అట్లు అనుమతించతగినచో ఆ పారితోషికపు సాములో కొంత శాతం ప్రభుత్వానికి జమకట్టవలసిన అవసరం వుందని నా భావన. ఈ విషయంలో నిర్ణీతమైన నిబంధనావళిని నా పరిశీలన నిమిత్తం "పుటప్పు" చేయవలెను.

3. ఇతడు సదరు మీటింగులో వ్యక్తపరచే అభిప్రాయాలు గాని చేసే ప్రసంగాలు గాని మన ఉద్యోగుల ప్రవర్తనా నియమావళిని అనుసరించే వున్నాయని అందుకు భిన్నంగా లేవని మనం రూఢి చేసుకోవలసిన అవసరం వున్నదని నాకు అనిపిస్తున్నది. కనుక ఆయా అభిప్రాయాల, ప్రసంగాల పాఠం ఇతడు వాటిని బహిర్గతం చేసే ముందు మనకు వ్రాత మూలకంగా సమర్పించనవసరం లేదా?

"సార్, మీటింగు మూడు గంటలకి ప్రారంభిస్తారు సార్. టైం అప్పుడే రెండు గంటలు దాటింది సార్. సార్, ఇవన్నీ సూపరింటుగారు ఆన్సర్ చేసేదాకా టైం వుండదేమోసార్" అన్నాను.

మా ఎస్.ఇ. వెంకోబరావుగారు ఒక చేత్తో కాలింగ్ బెల్ మోగించి, రెండో చేత్తో నా చేతిలో వున్న కాగితం లాగేసుకుని అప్పుడే తలుపు సందులోంచి "శిరసోదయం"తో ఛేంబర్స్ లోకి జన్మిస్తున్న ప్యూన్ని కేకేసి, అతనికి ఆ కాగితాన్ని అందించి, "దీనిమీద సూపరింటు గార్ని వెంటనే నోట్ రాసి పంపమను. అర్జంట్!" అన్నారు.

'నువ్విక్కడే కూర్చో. అక్కడికెళ్లి ఏదో గూడుపురాణీ చేసి రాయించేడం కాదు' అని నాకు ఆజ్ఞ కూడా జారీ చేశారు, మా ఎస్.ఇ.గారు. వారి ఎదురుగా కూర్చోడానికి నాకు గుండె బలం చాల్లేదు. పైగా నేను కూర్చుంటే అదేదో పెద్ద కంపెనీలో చీఫ్ ప్రాడక్షన్ మేనేజర్ వక్కని ఆయనతో సమానఫాయిలో కూర్చునే పరిస్థితి సంభవిస్తుంది. దానికి కూడా నాకు "గట్స్" లేవు. అందుచేత అప్పుడప్పుడో ఒక మధ్యయుగపు కవి మలయాళ వనిత సౌందర్యాన్ని వర్ణిస్తూ ఆవిడ పైట వేసుకోకపోవడాన్ని ఆలంకారికంగా చెప్పిన వద్యపాదం ('ఉద్ధతుల మధ్య నిరుపేద కుండ తరమె!') ననుసరించి నిలబడే వుండిపోయాను.

అలా వది నిమిషాలు నిలబడ్డాక మా ఎస్.ఇ.గారి రూమ్ (ఛాంబర్స్)లో గోడ గడియారం టైం రెండున్నర అయిందని సూచిస్తూ అరగంటకిగాను ఒక గంట కొట్టింది. అప్రయత్నంగా నా గడియారం చూసుకున్నాను. రెండు - ముప్పయ్యయిదు. "ఈ సూపరింటుగా రింకా రాడేం?" అనే విసుగు కళ్ళలోకి తెచ్చుకుంటూ మూసున్న ఏసీరూం

వేపు తిరిగి అన్నారు. "మిస్టర్ రావ్! ఇతను మీ ఆఫీసులో ఏదో చిన్న ఉద్యోగం చేస్తూ, కలెక్టర్ గారి అధ్యక్షతన నడిచే జిల్లా సాంస్కృతిక కార్యక్రమ సలహాదారుల మండలిలో సభ్యత్వం సంపాదించాడంటే అది మీరూ, మీ ఆఫీసు గర్వంగా చెప్పుకోదగిన సంగతే తప్ప అతనేదో రెండు గంటల పాటు డ్యూటీ మానేసి వెళ్లిపోతున్నాడని తప్పుపట్టి, తుప్పు పట్టిన పాతబడిన బ్రిటిష్ ఇంపీరియలిస్టిక్ నిబంధనల్ని అతనికి వర్తింపచెయ్యకూడదేమో అని నేననుకుంటున్నానోయి. ఇలాంటి గౌరవం మా కంపెనీలో ఎవడికయినా జరిగితే; మా కంపెనీ కల్చరల్ అసోసియేషన్ తరపున అతనికి సన్మానం చేసి జనరల్ మేనేజర్ తో సహా మేం అంతా అతనితో ఫోటో తీయించుకుని హౌస్ మేగజైన్ లో అచ్చు వేయించేసుకొనే సంగతి అంటాను."

మా ఎస్.ఇ.గారు చిరునవ్వు నవ్వారు. "ఆమాత్రం నాకు తెలియక కాదోయి. అయినా ఇది గవర్నమెంట్ ఆఫీస్ గదా. మాకు ఏవో రూల్స్ అవీ వుంటాయి కదా!" అన్నారు.

ఛాంబర్స్ తలుపు చిన్న చప్పుడుతో తెరుచుకుంది. వచ్చింది సూపరింటెండెంట్ గారేమో అని ఆశగా చూశాను. కాదు, మా ఎస్.ఇ.గారి స్టైన్, ఓ చేత్తో టెలిఫోన్ దిమ్మ, ఓ చేత్తో రిసీవర్ పట్టుకుని ప్రవేశించాడు. ఎస్.ఇ.గారి కుర్చీ వెనకాతల వున్న సాకెట్ లో ప్లగ్ పెట్టి మాట్ పేస్ ఆయనకి అందించి "సార్, కలెక్టర్ గారు లైన్ లో వున్నారు సార్...." అని నేను మాట్లాడినట్టే వాక్యానికి ముందూ వెనకూ రెండు "సార్"లు చేర్చి చెప్పాడు.

మా ఎస్.ఇ.గారు కుర్చీలో అటెన్షన్ ఫోజులోకి వచ్చేశారు. "ఎస్.సార్. పిడబ్ల్యు.డి. ఎస్.ఇ. వెంకోబరావునే మాట్లాడుతున్నాను సార్. ఎస్.సార్. ఇక్కడే వున్నాడు సార్. ఏదో గవర్నమెంటుకి ఆన్సర్ పంపవలసిన రిఫరెన్స్ వుంటే నాకు హెల్ప్ చేస్తున్నాడు సార్. ఎస్ సార్. అర్థమైంది సార్. ఇప్పుడే పంపిస్తున్నాను సార్. అయిదు నిమిషాల్లో మూర్తి తమరిదగ్గర వాల్తాడు సార్. సారీ సార్. థ్యాంక్యూ సార్" అని ఫోను పెట్టేసి, "ఒరే సుబ్బా!" అన్నారు స్టైన్ గ్రాఫర్ తో. 'ఇతన్ని జీపులో కలెక్టర్ రాఫీసుకి అర్జంటుగా దిగబెట్టేసి రారా' అన్నారు.

("ఆంధ్రజ్యోతి" వీక్షి : దీపావళి 1989)

